

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківська справа
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072-Фінанси, банківська справа та страхування
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою Міжнародний банківський бізнес
(назва освітньої програми)

на тему: **«Конкуренція на ринку банківських послуг»**
(назва теми)

Виконавець:

студент 44Б групи факультету
фінанси та банківська справа
Шатога Максим Володимирович
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., старший викладач
(науковий ступінь, вчене звання)
Радова Наталія Володимирівна
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Перші прояви високої стабільності банківської системи ми могли споглядати після початку економічної кризи в 2019-2020 році під впливом COVID-19. Під час цієї кризи банківський сектор показав свою універсальність та готовість до будь-якого розвитку подій. До цього банку впроваджували онлайн сервіси власних банків, для того, щоб зменшити напруження на власні відділення та дати змогу клієнтам в будь-який момент отримати доступ до власних коштів. Зважаючи на попередню кризу банківська система стала ще більш стійкою та захищеною від зовнішніх та внутрішніх загроз, яке ми могли спостерігати під час повномасштабного вторгнення з боку російської федерації, коли на відділення банків прийшлися масштабні кібератаки, наплив клієнтів, фіктивні зняття, проблему зі світлом, доступність до відділень та забезпечення безпеки клієнтам. Банки показали всю міць свого досвіду та дій, що були пророблені з боку держави. На сьогоднішній день банківські установи є основою в розвитку будь-якої економіки в світі. На етапах свого розвитку, формуються певні продукти та послуги, які надаються споживачам та змінюють їхні відносини між собою. Банківська конкуренція уособлює новий вид конкуренції, який постійно розвивається та охоплює не тільки банківські установи, а й фінансові та нефінансові установи розділяючи між собою ресурси. Ринок банківських товарів і послуг має великий спектр, який надаються споживачу починаючи від примітивного розрахунково-касового закінчуючи зберіганням активів інститутів спільного інвестування.

Розвиток банківського ринку тісно пов'язаний із розвитком ринку виробництва, завдяки якому, банки вимушені створювати нові продукти для задоволення потреб, які виникають на ринку та конкурувати між собою для отримання більших ресурсів для свого розвитку та закріплення на певному сегменті ринку. Іноді відбувається, що банківські продукти та послуги випереджають попит, який формується на ринку тим самим спонукаючи виробництва вдосконалюватися, для того, щоб користуватися більш сучасними продуктами та послугами для збільшення власного доходу.

Мета дослідження полягає в аналізі законодавчих, нормативно-правових засадах та результатів наукових досліджень і практики банківської діяльності, а також визначення на якому рівні знаходиться банківська конкуренція в Україні та ключових гравців, які є рушіями ринку.

Завдання дослідження:

- описати види банківської конкуренції та її роль на ринку банківських послуг;
- дослідити банківську конкуренцію;
- проаналізувати ринок банківських товарів та послуг;
- запропонувати рекомендації щодо розвитку банківської конкуренції в Україні;
- обґрунтувати сутність взаємодії банків та небанківських установ на ринку банківських товарів та послуг

Об'єкт дослідження полягає у взаємодії банківських установ між собою на ринку банківських товарів та послуг

Предмет дослідження є теоретичні та методичні засади функціонування та взаємодію банківської конкуренції

Методи дослідження пізнання, абстрагування індукція, дедукція, пояснення, гіпотези, класифікація, спостереження, аналіз, порівняння.

Інформаційна база дослідження є нормативно-правові документи та законодавчі акти, зокрема щодо функціонування банківських установ на ринку, наукові публікації та монографії вітчизняних та зарубіжних вчених, статистичних та аналітичних матеріалів Національного Банку України, Міністерства Фінансів України, фінансової звітності банківських установ.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 88 сторінок. Основний зміст викладено на 81 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 11 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі кваліфікаційної роботи **«Теоретичні основи дослідження конкуренції та її функціонування на ринку банківських послуг»** досліджено сутність, поняття банківської конкуренції, та її функціонування на ринку банківських послуг, види конкуренції на ринку банківських послуг, роль держави в регулюванні банківської конкуренції на ринку банківських послуг. За результатами проведеного дослідження у першому розділі зроблені наступні висновки.

У другому розділі **«Оцінка конкуренції на ринку банківських послуг в Україні»** проведено аналіз ринку банківських послуг, ідентифікацію ключових гравців та ринку банківських послуг та їх частку на ринку, проведено оцінку рівня конкуренції на ринку банківських послуг. В даному розділі розкрито питання про ключових гравців на ринку та хто зосереджує найбільшу частку активів в своєму портфелі.

У третьому розділі **«Шляхи покращення конкуренції на ринку банківських послуг в Україні»** досліджено напрями розвитку банківської конкуренції, а також які заходи необхідно впровадити для боротьби з несумлінною конкуренцією на ринку банківських послуг. Дослідивши національний досвід банківської конкуренції, зроблено наступний висновок.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. Конкуренція серед банківських установ є найбільш актуальним питанням для дослідників та важливим для розвитку незалежної України, а також створення ринкової економіки, в якій держава виконує лише законодавчі та контролюючі функції.
2. Для середніх та малих банків присутня «не здорова конкуренція» через певні бар'єри в законодавстві, сталість монополістів, та привілейованість державних банків, а також недовірою клієнтів до банківських установ.

3. Банківська конкуренція являє собою постійно розвиваючий та динамічний ринок, на якому конкурують банківські та фінансові установи за право утримання існуючих та потенційних клієнтів для отримання прибутку.
4. На банківському ринку існує схожа за своєю сутністю конкуренція як і на ринку товарів та послуг, так як на ній встановлені певні бар'єри входу та виходу, присутній регулятор, кожен із суб'єктів, що діє на банківському ринку та ринку фінансових та нефінансових послуг дотримується правил, які встановлені, а також в певних умовах об'єднується між схожими установами для збільшення прибутків та частки ринку, або ж має право на індивідуальне функціонування.
5. Державне регулювання є необхідним
6. В Україні найпоширенішою фінансовою установою серед населення постають банки, які надають широкий спектр товарів та послуг, заміщуючи тим самим страхові організації, брокерські та лізингові компанії та інших, порівняно з розвинутими країнами, в якій банківські установи надають лише вузький спектр послуг та рівномірно розділяють ринок між собою
7. Найбільшими гравцями на ринку банківських послуг постають три державні банки: АТ КБ «Приват Банк», АТ «Ощадбанк», АТ «Укресімбанк».
8. Банківський ринок в Україні знаходиться на початковому етапі свого розвитку в умовах незалежності та капіталістичних умов порівняно з банками розвинутих країн, які розвиваються та вдосконалюються більше одного століття

АНОТАЦІЯ

Шатога М.В. «Конкуренція на ринку банківських послуг»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності «ФБС,
фінанси, банківська справа та страхування»

(шифр та назва спеціальності)

за освітньою програмою «Міжнародний банківський бізнес». –

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2023.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти що пов'язані із сутністю та поняттям банківської конкуренцією, а також її функціонування на ринку банківських послуг, також розкриваються види банківської конкуренції та роль держави на ринку банківських товарів і послуг.

Проаналізовано ринок банківських послуг за основними показниками у розрізі найбільших банків України, також проведено аналіз структурних підрозділів за регіонами, проведено ідентифікацію ключових гравців на ринку банківських послуг та визначення їхньої частки, а також проведено оцінку рівня конкуренції.

Запропоновано _напрями для розвитку банківської конкуренції в Україні а також шляхи для зменшення рівня несумлінної конкуренції на ринку банківських товарів і послуг, Також запропоновано тенденцію розвитку окремих показників банків та їхній рівень.

Ключові слова: банківська конкуренція, конкуренція, банківський ринок, банківський продукт та послуга, банківська установа, цифровізація.

ANNOTATION

Shatoha M. " Competition in the market of banking services."

Qualifying work on obtaining a bachelor's degree in the specialty

«FBD finance, banking and insurance »

(code and name of the specialty)

for the educational program « International banking business ». –

(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2023.

The work examines theoretical aspects related to the essence and concept of banking competition, as well as its functioning in the market of banking services, and also reveals the types of banking competition and the role of the state in the market of banking goods and services.

The market of banking services was analyzed according to the main indicators in terms of the largest banks of Ukraine, an analysis of structural subdivisions by region was also carried out, the identification of key players in the market of banking services and determination of their share was carried out, as well as an assessment of the level of competition was carried out.

Directions for the development of banking competition in Ukraine are proposed, as well as ways to reduce the level of unfair competition in the market of banking goods and services. The development trend of individual indicators of banks and their level are also proposed.

Keywords: banking competition, competition, banking market, banking product and service, banking institution, digitization.